

EEN GEBOREN 'ANECDOTICUS' IN HET ROTTERDAMSE MILIEU OMTRENT DE LAATSTE EEUWWISSELING

DOOR MR. W.F. LICHTENAUER †

Naar mijn gevoel - en ik zal daarin niet alleen staan - is de anecdote als een flonkerend juweel gehecht aan de allerm minst steeds schitterende dracht, waarin Clio is gehuld. Zij dient daarom naar mijn mening zo zorgvuldig mogelijk bewaard te worden. Echter is het vaak moeilijk haar aan latere generaties over te dragen om de eenvoudige reden, dat zij maar al te vaak slechts wordt opgemerkt door de onmiddellijke omgeving, waarbinnen zij schittert en allicht met deze verloren gaat in het bewustzijn van de verdere mensheid. Dit verlies is menigmaal betreuenswaardig en daarom wil ik trachten in bescheiden mate althans voor een enkel geval de daardoor dreigende vergetelheid te voorkomen.

Ik denk dan aan een persoonlijkheid, die schrijlings gezeten op het tijdstip van de laatste eeuwwisseling, tussen 1866 en 1939, de voorman was van de Rotterdamse en op de duur van de gehele Nederlandse georganiseerde middenstand: Eduard Gerhard Schürmann. Ik heb het karakter van deze alleszins merkwaardige man met gevoelens van oprechte sympathie vrij uitvoerig beschreven in het boek 'Bekende Rotterdammers door hun stadgenoten beschreven' (Rotterdam 1951, blz. 59 e.v.). Ik mag daarnaar te geruster verwijzen, omdat mij nu een goede dertig jaar geleden uit zijn naaste omgeving betuigd is, dat ik 'hem volledig had gepeild en in al zijn kwaliteiten en ook tekortkomingen naar waarheid had weergegeven'.

Schürmann was dan de emancipator van de handeldrijvende middenstand uit zijn jaren, aan welke klasse, die voordien vooral in nederigheid had geleefd, hij een gepast gevoel van eigenwaarde had bijgebracht. Hij kon dit door zijn intellectueel en persoonlijk overwicht over zijn omgeving als groot kenner van de geschiedenis - vooral de 'petite histoire' - en zijn beheersing van de Franse taal en literatuur. Daartegenover stond een zeker gemis aan het juist peilen van de diepte der grote problemen van zijn tijd en omge-